

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enarratio Epistolæ Prioris Ad Timothevm, Et Dvorvm
Capitum secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 3167

Capvt VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36308

I. EPISTOLA AD
CAPVT VI.

N sexto capite initio seruis preceptum dat, ubi meminerint iuniores communem regulam confirmari, quæ sepe repetitur, Eius angelium non abolet œconomias & politias, sed concionatur de alijs rebus, uidelicet de æternis bonis, de æterna iusticia & uitæ, quam Deus efficit in cordibus hominum, quos tamen uult in hac uita Mortali subiectos esse huic ordini, qui iuxta uoluntatem Dei conuenit uitæ corporali. Vult nos cibo & potu sustentari, uult esse legitima coniugia, & propagationem, Vult esse consociationem ordinariam generis humani, distinctionem dominiorum, defensionem per imperia, contractus, leges, iudicia, pœnas, Ita hic uideamus approbati seruitutem qualis tunc in legibus descripta fuit. Prodest autem & conscientijs, & ad pacem, intelligere hanc doctrinam de approbatione ordinis politici.

Si quis aliter docet &c.

Preceptum de custodienda puritate doctrinae sepius repetitum est in omnibus scriptis Prophetarum & Apostolorum, iuxta illud Galat.

1. Si quis aliud Euangelium docet & c. Id hinc quoque longa commemoratione repetitum est, quae monet & quales sint qui doctrinae corruptelas spargunt, & quales sint materiae, & quanta mala ex inutilibus quaestionibus oriantur.

Postea infert dictum: *Putant pietatem quaestum esse*, Id est, putant doctrinam & nomen religionis esse aucupium quaestus, & ita circumferunt ut quaestus causa exerceant aliqui artes prorsus inutiles, circulatoriam, sive ambulatorem, & similia.

Vtitur autem uerbo $\tau\epsilon\tau\acute{\iota}\phi\omega\tau\alpha$, quod significat, attonitus est, seu fulmine stupefactus, ut iudicium & delectus amissus sit. Demosthenes & alij hoc uerbo usi sunt, pro amens sum. Est enim $\tau\omega\phi\omega\rho$, quod significat turbinem, & uetustas pro specie fulminum usurpauit.

Significat ergo tales esse hallucinatores, qui corruptelas uerae doctrinae fingunt, ut iudicio erarent, & uelut caeci uicina apprehendant, non ea quae petunt. Deinde & hyperbolas addunt, quales nostra aetate multos uidimus, ut cum Paulus inquit, $\omega\lambda\acute{\iota}\tau\epsilon\mu\alpha$ nostrum in caelis est, significans Euangelium non constituere politiam mundanam. Anabaptistae simpliciter damnant omnia politica

I. EPISTOLA AD

politica officia, distinctionem dominiorum, magistratus, iudicia, iuramenta.

Cum uetustas dixisset, Iusticia est communicatio Dei cum æqualitate, scilicet ordinata, Hæretici addebant hyperbolen, cum æqualitate, scilicet uniuersali, ita ut æqualiter ad alienas uxores singuli accederent. Talia exempla ostendunt quid nominet attonitos seu stupefactos, ita ut amentia sequatur.

Initia autem huius amentie hæc sunt, quando homo non rectè didicit fundamentum, & sine timore Dei, & sine preceatione iudicat, & admiratione suæ sapientiæ fascinatus amat suas imaginationes, accedit Diabolus & magis impedit iudicium, sicut scriptum est Luce 22. Intravit in eum Satanas. Item, Tenentur captiui laqueis Diaboli, inquit Paulus 2. Timothi: 4. Cum igitur & magna sit infirmitas nostra, & Diabolus tanquam Leo rugiens querat quem deuoret, studiosè discamus fundamentum, & assidue preceatione petamus, sicut Propheta sonans uocem omnium sanctorum, Psalm: 118. Fac cum seruo tuo secundum misericordiam tuam, & iustificationes tuas doce me.

Dicat autem aliquis, unde discernam questiones utiles ab inutilibus? Respondeo. Normam sit fundamentum, ut Paulus inquit 1. Corinthe: 3.

Fundam.

Fundamentum aliud poni non potest, nisi id quod positum est, quod est CHRISTVS IESVS. Complectitur autem fundamentum Symbola, & illustre discrimen est LEGIS et EVANGELII. Item iusticiæ fidei & operum, Item veri cultus à Deo instituti, & falsi cultus ab hominibus instituti &c. Intra has metas coerendæ sunt cogitationes, & frenanda est curiositas, ut Ecclesiastis 5. dicitur: Non sis uelox ad loquendum coram Deo. Et paulo ante capite 4. Accede ad templum ut audias. Roman: 12. Sapite modeste secundum mensuram unicuique datam &c.

Et prorsus fugiendæ sunt illæ pestes, Ostentatio argutarum, Sophistomania, & amor contentionis, quæ damnantur omnibus dictis, quæ præcipiunt ueritatem, & prohibent mendacium, iuxta illud: Non dicas falsum testimonium. Ephe: 4. Deponentes mendacium loquimini ueritatem. Et regulas etiam sequamur: Fugienda consuetudo falsa docentium, iuxta dictum 1. Corinth: 15. Corrumpunt bonos mores colloquia praua. Item Lucæ duodecimo. Cauete fermentum Pharisæorum.

Magnum lucrum est pietas

cum αὐταρκεία.

Bis

I. EPISTOLA AD

BIS usus est uocabulo *Questus*, primum de
Baucupio loquens, & *taxans* impios homines,
 qui religionem *questui* habent, quod semper in
 mundo usitatum est. Postea opponit aliam signifi-
 cationem uocabuli, inquiring, religionem reuera
 esse magnum *lucrum*, quod eò dicitur, non quod
 uelit esse uenalem, sed quia uult intelligi, recte ha-
 bent eam per sese bonum aeternum esse, cui Deus
 etiam addit bona corporalia, iuxta illud *Matt:*
6. Primum querite regnum Dei, & cetera ad-
 iucientur uobis. Item *1. Timoth: 4.* Pietas habet
 promissiones presentis & futurae uitae.

Addit autem, sic esse *lucrum*, ut tum etiam
 oporteat nos paruo contentos esse, Et quidem
 si ordine uiueremus, natura paruo contenta ef-
 se posset. Sed augentur sumptus multis stulti-
 simis causis, quae & facultatibus, & moribus, &
 anime, & Rebus publicis nocent. Ac *Paulus*
taxat haec uicia, profusiones, rapacitates, auariti-
 am. Praeterea cum nominat *ἀνταρχειας*, uult
 nos obedire in cruce, ac meminisse doctrinam de
 promissionum corporaliu[m] intellectu, quod ni-
 delicet intelligendae sint cum exceptione castiga-
 tionis & crucis. Tunc quoq; animus contentus
 sit, iuxta illud *1. Pet: 5.* Humiliamini sub potenti
 manu Dei, & petat mitigationem à Deo.

Prae-

Præcipio tibi &c.

TAndem repetit præceptum de tuenda puritate doctrinae, & miscet dictum: *Coram Deo qui viuificat omnia.* Hæc particula pertinet ad doctrinam, quæ traditur in enarratione Symboli de Creatione, quod uidelicet Deus non discesserit à rebus conditis, sicut discedit faber à nauis constructa, sed semper sustentet res donec sunt, & quidem sustentet liberrimè. Ita dicitur in actis capite. 17. In ipso sumus, uiuimus & mouemur. Item, Lucæ 12. Duo passeret asse uenunt, & unus ex illis non cadit super terram sine patre uestro. Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt. Item Psalmo 144. Qui dat escam ipsorum, & pullis coruorum inuocantibus eum.

Hanc liberam presentiam & uoluntatem Dei cogitare necesse est in omni inuocatione, Quia qui retinent imaginationes quæ fingunt naturam sic ferri sine Deo, aut Deum ad causas secundas alligatum esse, non inuocant Deum, sed contumelia eum adficiunt, ut Epicurei aut Stoici. His impijs cogitationibus fides magno labore repugnet. Et hæc pugna in quotidiana inuocatione discenda est. Ad eandem doctrinam pertinet dictum

Etum

II. EPISTOLA AD

etum infra positum 1. Timoth: 6. Sperent in Deo uiuente & prabente nobis omnia ad fruendum, ubi etiam testatur uictum nobis à Deo dari, sed dari ad fruendum, id est, ad usum conuenientem naturæ, non ad profusiones Antonianas & c.

Finis primæ Epistolæ.

IN ALTERAM
AD TIMOTHEVM

ENARRATIO DOMINI
PHILIPPI MELAN-
THONIS.

SECUNDAM EPISTOLAM ad Timotheum scripsit Paulus Romæ captiuus, cum eum se ex Epheso uocaret. Confirmat & consolatur eum, præcipit doctrinæ puritatem custodiat, & eligit idoneos doctores. Miscet admonitiones de summa doctrinæ, de lectione Prophetarum librorum, de uenturis disidijs. Et multa illustra sparsa sunt in hanc breuem Epistolam, ut, ἄνα ζωπυρῆς, id est, excitare uelut ignem Dei in nobis. Iubet ὀρθομῆς, id est, recte